

BIULETYN MUZEUM W GRUDZIĄDZU

Rok II Nr 3(10)

Grudziądz

marzec 1961 r.

Muzeum w Grudziądzu (przy Bramie Wodnej) jest otwarte we wtorki, środy i piątki w godz.: 10—18, czwartki i soboty: 10—15, w niedziele i święta: 14—18. W poniedziałki i dni poświęczone Mu-

zeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi: 1 zł, ulgotwa 0,50 zł oraz 0,25 zł dla osób w grupach powyżej 10.

INFORMACJA O WYSTAWACH

PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ — wystawa archeologiczna obrazująca rozwój osadnictwa naszego regionu od najdawniejszych czasów do powstania Państwa Polskiego. Do najciekawszych eksponatów należą: zrekonstruowany kamienny grób skrzynkowy kultury pomorskiej, urny twarzowe tejże kultury ze szczątkami kostnymi spalonych zmarłych, zespół cennych zabytków pochodzących z odkrytego w Rządzu cmentarzyska z okresu rzymskiego, doskonale zachowane dębowe radło z Wiewiórek, stare żarna nieckowate i obrotowe.

DZIEJE GRUDZIĄDZA I REGIONU — zmagazynowana wystawa historyczna obejmująca również rozwój sztuki i rzemiosła.

KULTURA LUDOWA ZIEMI GRUDZIĄDZKIEJ — zmagazynowana wystawa etnograficzna przedstawiająca kulturę materialną, sztukę ludową i pamiątkarstwo naszego regionu, uzupełniona wystawką kaszubskiej sztuki ludowej.

SWIAT STAROŻYTNY — wystawa obrazująca życie starożytnych Egipcjan, Greków i Rzymian ze szczególnym uwzględnieniem wytworów kultury materialnej i sztuki.

STANISŁAW STASZIC JAKO GEOLOG I JEGO EPOKA — wystawa urządzona przez Muzeum Ziemi w Warszawie, przedstawiająca dorobek naukowy Staszica, nauk przyrodniczych i hutnictwa polskiego na tle nauk w Europie w XVIII i XIX w.

MALARSTWO ROSYJSKIE OD XVIII DO POCZĄTKÓW XX WIEKU — wystawa przeszło 50 oryginalnych płócien, zorganizowana przy współudziale Zarządu Głównego TPPR i Muzeum Narodowego w Warszawie. Ekspozowane dzieła trafnie charakteryzują twórczość malarzy rosyjskich od XVIII w. do Rewolucji Październikowej. (Wystawa czynna do 13. III br.).

MALARSTWO STANISŁAWA BORYSOWSKIEGO — wystawa reprezentująca wieloletni dorobek artystyczny znanego w kraju i za granicą malarza, dziekana Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku i profesora Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu.

WYSTAWA PRAC MALARSKICH DZIECI — ekspozycja malarstwa dzieci z pracowni plastycznej Domu Kultury Dzieci i Młodzieży w Grudziądzu, kierowanej przez art. mal. Jerzego Feldmana.

STANISŁAW WYSPIAŃSKI — objazdowa wystawa Stowarzyszenia Historyków Sztuki zorganizowana przez Muzeum w Grudziądzu w gmachu Powiatowego Domu Kultury w Świeciu n. Wisłą. Ekspozycja, składająca się z reprodukcji najcenniejszych dzieł Wyspiańskiego, zaznaja się z twórczością jednego z pionierów polskiej sztuki nowoczesnej. (Wystawa czynna do 9. III. br.).

KRÓTKI ZARYS HISTORII MUZEUM W GRUDZIĄDZU CZĘŚĆ II (1956—1959)

Prace związane z odbudową zniszczonego gmachu poklasztorne — nowej siedziby Muzeum — zostały całkowicie zakończone w maju 1956 roku. Autorem projektu był prof. UMK — dr inż. arch. Stefan Narebski.

Osobnego omówienia wymaga sam gmach nowej siedziby Muzeum. Jest to dawny klasztor Benedyktynek z pierwszej połowy XVIII w., fundacji Justyny z Kmitów Działyńskiej. Tworzy trójboczny, zwarty kompleks jednopiętrowego budynku w stylu barokowym. Bardzo poważnie zniszczony w czasie wojny, został odbudowany w latach 1950—55, przy czym jego wnętrze ekspozycyjne rozwiązano zgodnie ze współczesnymi wymogami muzealnictwa. Kubatura budynku wynosi 8.778,93 m³, w tym sale wystawowe 876,16 m². Ogółem gmach posiada 7 dużych sal oraz 8 mniejszych pomieszczeń wystawowych, biurowych i magazynowych.

Dnia 21 lipca 1956 r. z okazji Święta Odrodzenia, przy licznych udziałach władz wojewódzkich, miejskich i zaproszonych gości, nastąpiło uroczyste otwarcie nowego gmachu. W salach Muzeum udostępniono zwiedzającym dwa stałe działy: 1. przyroda Ziemi Chełmińskiej, 2. pradzieje Ziemi Chełmińskiej. Dział pierwszy ilustrował m. in. zasięg zlodowacenia w Polsce, osobliwości flory, erozję w dolinie Wisły pod Grudziądzem i krajobraz jeziorny. Dział drugi przedstawiał rozwój kultury materialnej i duchowej naszego regionu w młodszej epoce kamienia, w okresie brązu i żela-

za. Najciekawsze eksponaty pochodzące z Ziemi Chełmińskiej datowane są na II połowę epoki brązu i okres żelaza. Unikatem jest dębowe radio z Wiewiórek pow. Wąbrzeźno, którym bardzo interesowali się wybitni uczeni polscy oraz zagraniczni jak np.: prof. dr Józef Kostrzewski, prof. dr Tadeusz Seweryn i dr Glob z Arhus (Dania).

Poza tym udostępniono w formie zmagazynowanej zabytki rzemiosła artystycznego, militaria, pamiątki cechowe oraz zabytki kultury ludowej z północno-wschodniego obszaru Ziemi Chełmińskiej.

W tymże okresie opracowano też nowy, szeroko zakrojony plan wystaw czasowych, akcji odczytowej i popularyzatorskiej zabytków muzealnych, uwzględniając ich dydaktyczny charakter. Akcja ta przyniosła widoczne rezultaty: miejscowe szkoły podstawowe często przychodziły do Muzeum na lekcje pokazowe np. obróbki lnu.

Wielkim wydarzeniem dla grudziądzkiego Muzeum była wizyta wybitnych muzeologów i przedstawicieli UNESCO w dniu 1. X. 1956 r. Z gości zagranicznych przybyli: Jan van der Haagen z żoną — dyr. Sekcji Muzeów i Ochrony Zabytków i Wykopalisk UNESCO w Paryżu, Jerzy Henryk Riviere — dyr. Międzynarodowej Rady Muzeów ICOM i dyr. Muzeum Sztuki i Kultury Ludowej w Paryżu, dr Gabriel Pogany — dyr. Węgierskiego Muzeum Sztuk Pięknych w Budapeszcie, dr Włodzimierz Nowotny — dyr. Galerii Narodowej w Pradze, dr Włodzimierz Deukstein — dyr. Muzeum Narodowego

wego w Pradze, Walter Heese — kier. Działu Muzeów i Zabytków w Ministerstwie Kultury w Berlinie, Przesław Karszowski — dyr. Galerii Narodowej w Sofii, dr Mady — dyr. Rumuńskiego Muzeum Narodowego w Bukareszcie. Wśród gości polskich znajdowali się m. in.: prof. dr Stanisław Lorentz — dyr. Muzeum Narodowego w Warszawie, prof. dr inż. arch. Jan Zachwatowicz — kier. Zakładu Architektury Polskiej Politechniki Warszawskiej, naczelnik Bydliński — z Centralnego Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki w Warszawie. Zwiedzający byli pełni podziwu dla pięknie urządzonego wnętrza gmachu Muzeum. Duże zainteresowanie wzbudziły nowoczesne gabloty w dziale archeologicznym. Kilka dni po tej wizycie Muzeum zwiedziła kilkusobowa delegacja fińska. Jednym z jej członków był redaktor postępowego pisma „Wolne Słowo” w Helsinkach — Jerma Joelem Mantykoski.

W 1956 r. działalność oświatowa Muzeum przejawiała się głównie w wystawach czasowych. Otwarto ich łącznie 5, w okresie 283 dni. Jedną z nich pt. „Ochrona zabytków” była eksponowana w Łasinie, Jabłonie, Grucie i Radzynie. Tam też wygłoszono 10 prelekcji o ochronie terenowych zabytków archeologicznych, etnograficznych i architektonicznych. Nie pominięto też akcji popularyzatorskiej przez prasę i radiowęzeł, publikując na łamach „Gazety Pomorskiej” i „Ilustrowanego Kuriera Polskiego” artykuły i komunikaty o wystawach, zbiorach Muzeum oraz zabytkach z okolic Grudziądza.

W 1957 r. działalność oświatowa Muzeum nie odbiegała od programu z lat poprzednich. W roku następnym urządzono w salach Muzeum po raz pierwszy wystawę rysunków dzieci oraz wystawę fotografii amatorskiej mgr Stanisława Mysłiborskiego-Wołowskiego pt. „Zabytki i piękno Grudziądza”.

Kontynuowano także archeologiczne badania powierzchniowe w Parskach, Mokrem pow. Grudziądza, w Wabczu pow. Chełmno, uzyskując stamtąd kilkadziesiąt cennych eksponatów. Liczne wyjazdy w teren pozwoliły też uzupełnić prowadzone w poprzednich latach badania nad kulturą materialną wsi, w szczególności ludowego budownictwa, garniarstwa i ozdób nadszczytowych. Wynikiem tych badań jest kilka prac popularno-naukowych, wydanych na prawach rękopisu: np. „Notatki etnograficzne powiatu chełmińskiego”, „Kultura ludowa Ziemi Chełmińskiej”, „Ozdoby nadszczytowe na Ziemi Chełmińskiej i Dobrzyńskiej”, „Pradzieje powiatu chełmińskiego — czasy pierwotne”.

W roku 1958 w Muzeum czynne były — obok wymienionych — następujące wystawy: zorganizowane przez Oddział CBWA w Bydgoszczy — „Grafika pomorska” (2. I. — 20. III), „Wystawa prac artysty plastyka Drozda” (3. V. — 6. VII), „Malarstwo Ireny Kuźdowicz” (12. X. — 15. XI); indywidualne — wystawa amatorów plastyków z Grudziądza (1. II. — 10. III), malarstwo Teodora Nowaka (14. X. — 15. XII), druga wystawa fotografii mgr St. Mysłiborskiego-Wołowskiego (10. X. — 15. XII) oraz wystawa objazdowa, zorganizowana przez TWP pt. „Zwierzęta wymarłe” (8. X. — 16. XI). Ta ostatnia wystawa cieszyła się największym zainteresowaniem zarówno młodzieży jak i osób dorosłych. W ciągu kilkunastu dni zwiedziło ją ponad 5.000 osób.

W roku 1958 zaszły pewne zmiany personalne, związane z wyjazdem z Grudziądza mgr Kerner-Zuralskiej oraz objęciem funkcji kierownika Muzeum przez etnografa mgr Herberta Wilczewskiego z Kwidzyna. W tym okresie, poza ożywioną akcją propagującą zbiory Muzeum i wystawy czasowe, prowadzono również intensywną działalność mającą na celu nawiązanie ściślejszych kontaktów z młodzieżą i ośrodkami

kulturalnymi Grudziądza. Jej wynikiem była współpraca z Domem Kultury GZPGum, a w szczególności z zespołem hafciarek, które w swoich pracach, wykorzystywały motywy ze skrzyń ludowych z grudziądzkiego Muzeum.

W pierwszej połowie 1959 r. Muzeum zorganizowało następujące wystawy: grafiki W. Romanowicza, reprodukcji dzieł L. Wyczółkowskiego, reprodukcji dzieł J. Matejki, V Okręgową Wystawę Fotografiki, wystawę plansz projektu nowego wnętrza Teatru Popularnego w Grudziądzu, wystawę starodruków w związku z Dniami Oświaty, Książki i Prasy, a także ekspozycję fotogramów skarbów narodowych zwróconych Polsce. W czasie trwania tej ostatniej mgr Bieniak z Torunia wygłosił w Muzeum związany z nią tematycznie odczyt. Równoległe z wystawami w gmachu Muzeum urządzano okresowe wystawki w większych zakładach przemysłowych w Grudziądzu (Grudziądzkie Zakłady Sprzętu Okrętowego, Fabryka Na-

zędzi Rolniczych „Unia”, Grudziądzkie Zakłady Przemysłu Gumowego). W drugiej połowie 1959 roku otwarto następujące wystawy: grafiki Edmunda Bartłomiejczyka, jubileuszową wystawę Barbary Pyszory i Antoniego Grabarza, ekspozycję drzeworytów Leona Płoszaya. VI Okręgową Wystawę Fotografiki oraz wielką wystawę pt. „Stanisław Staszic jako geolog i jego epoka”, zorganizowaną przez Muzeum Ziemi w Warszawie z okazji 200 rocznicy urodzin ojca polskiej geologii. Wystawa ta składała się z trzech działów: dział I poświęcony był dowodom pamięci o Staszicu; II — pierwszej mapie geologicznej Polski, sporządzonej przez Staszica oraz mapom górniczym i topograficznym pochodzącym z jego epoki; III — ilustrował przebieg życia i twórczości Staszica jako geologa na tle epoki. Na wystawie ekspozowano 172 ilustracje, mapy, książki i minerały pochodzące z prywatnych zbiorów pierwszego geologa Polski.

(c. d. n.)

(J. Bł.)

GALERIA WSPÓŁCZESNEGO MALARSTWA POMORSKIEGO

Prace przygotowawcze związane z otwarciem w grudziądzkim Muzeum pierwszej w historii województwa bydgoskiego stałej Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego weszły już w decydującą fazę. W dniu 24. II. br. odbyło się bowiem posiedzenie **Komitetu Organizacyjnego GWMP**, na którym funkcję przewodniczącego powierzono dziekanowi prof. Stanisławowi **Borysovskiemu**, zaś I sekretarzem został mgr Zbigniew **Czerski**, II sekretarzem — mgr Dariusz **Czaplicki**.

Szczególnie szeroka dyskusja rozwinęła się wokół spraw związanych z ustaleniem rozmiarów, charakteru i wielkości powstającej Galerii, która ma dać możliwie pełen obraz stanu i rozwoju współczesnego malarstwa pomorskiego. Dotychczasowe starania i zabiegi doprowadziły do tego, że — dzięki otrzymanym darom, depozytom, dokonanych zakupom oraz zadeklarowanym obrazom przez poszczególnych artystów i różne instytucje kulturalne — będzie można zgromadzić około 300 prac. Ten pokaźnych rozmiarów zbiór sztuki współczesnej wymagać jednak będzie dokonania świadomego wyboru, przy zabezpieczeniu możliwie pełnej reprezentacji pomorskich malarzy. W tej sytuacji powołano ze składu Komitetu Organizacyjnego GWMP **Komisję Kwalifikacyjną**, do której weszli: prof. Stanisław **Borysovski** — stały konsultant GWMP, dziekan ASP w Sopocie i prof. UMK w Toruniu; mgr Zdzisław **Ciara** — główny konserwator zabytków Prezydium WRN w Bydgoszczy, mgr Dariusz **Czaplicki** — redaktor „Ga-

zety Pomorskiej" w Bydgoszczy; mgr Zbigniew Czernski — dyrektor Muzeum w Grudziądzu; art. mal. Barbara Steyer — przedstawiciel Zarządu Oddziału ZPAP w Toruniu; art. mal. Witold Wasik — przedstawiciel Zarządu Okręgu ZPAP w Bydgoszczy i Jan Wejciechowski — z-ca kierownika Wydziału Propagandy KW PZPR w Bydgoszczy.

W ubiegłym miesiącu również wznowiła swoją działalność Komisja Zakupów GWMP. Dokonała ona dalszych zakupów dzieł sztuki dla Galerii, ze środków finansowych przyznanych narazie w wysokości 70 tys. zł przez Prezydium WRN w Bydgoszczy. Wśród tych, u których dokonano zakupu z w/w subwencji, znaleźli się artyści-malarze: Kazimierz Z. Rafiński, Witold Wasik, Zygmunt Kotlarczyk, Józef Kotlarczyk, Izolda Kotlarczyk. Poza tym Muzeum otrzymało dalsze dary i depozyty.

Na specjalne zaakcentowanie zasługuje także to, że waga i znaczenie Galerii Współczesnego Malarstwa Pomorskiego są stale podkreślane przy różnych okazjach przez wielu działaczy kulturalnych i pomorskie środowiska twórcze. Sprawa ta, jak dotąd, nie schodzi z forum dyskusji i m. in. coraz częściej spotyka się postulat zmierzający do uwzględnienia faktu powstania Galerii w programie wyborczym Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Postulat ten spotkał się z poparciem inicjatorów i organizatorów Galerii, tj. dyrekcji Muzeum w Grudziądzu i redakcji „Spotrzeń" w Bydgoszczy.

(CZER)

Z NASZEGO MUZEUM

W ramach rozszerzających się kontaktów z różnymi ośrodkami kulturalnymi Muzeum w Grudziądzu otrzymało od Ośrodka Kultury i Informacji Niemieckiej Republiki Demokratycznej w Polsce propozycję zorganizowania w naszej instytucji szeregu wystaw, będących w posiadaniu Ośrodka.

Odczyt na temat współczesnego malarstwa zainaugurował w Muzeum w dniu 23 lutego br. o godz. 9 konferencję metodyczną nauczycieli Ogniska nr 11 w Grudziądzu. Prelegentem był pracownik naszej instytucji — art. mal. Jerzy Feldman. Następnie około 50 uczestników konferencji (nauczyciele Szkół podstawowych nr nr 8, 9, 10) wraz z członkiem Zarządu Okręgu Zw. Zaw. Nauczycielstwa Polskiego z Torunia — ob. Różańskim obejrzeli ciekawą wystawę malarstwa rosyjskiego.

Z okazji uroczystości związanych z 43 rocznicą powstania Armii Radzieckiej Grudziądz w dniu 24 lutego br. gościł oficerów radzieckich: płk Sokółowa, ppłk Bundarenko i mjr Milecyjewa, którzy m. in. zwiedzili też nasze Muzeum.

Miesięcznik „Biuletyn Muzeum w Grudziądzu" został przychylnie przyjęty przez inne placówki muzealne, które w drodze wymiany przysyłają swoje wydawnictwa. Oprócz wydawnictw otrzymujemy liczne listy ze słowami uznania dla działalności naszego Muzeum. Ilustruje to przytoczony poniżej cytat z listu prof. dr Tadeusza Seweryna, dyrektora Muzeum Etnograficznego w Krakowie: „Życzymy Wam długotrwałego uporu w realizowaniu ambitnego zamiaru reprezentowania ruchu w muzealnictwie polskim".

(and)

WYDAWNICTWA NADEŚLANE

Bohdziewicz, Potemski — Galeria malarstwa obcego. Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1959. (Nadesłane przez Muzeum Sztuki w Łodzi).

Feist Günter — Fritz Cremer, Kulturhistorisches Museums, Stralsund, 1960. (Nadesłane przez Wydawcę w NRD).

Kondratiuk Krystyna — Dział tkactwa artystycznego, *Spółdzielnia Wydawnictw Artystycznych i Użytkowych, Łódź 1956* (Nadesłane przez Muzeum Sztuki w Łodzi).

Stowarzyszenie Historyków Sztuki i Kultury Materialnej — Muzealnictwo, *Ministerstwo Kultury i Sztuki CZM, Poznań 1952, 1953, 1955—59* (Nadesłane przez Muzeum Narodowe w Poznaniu).

Studia Muzealne, tom I i II, *Muzeum Narodowe, Poznań 1953 i 1957* (Nadesłane przez Muzeum Narodowe w Poznaniu).

Sieroszewski Władysław — Zbiór przepisów dotyczących ochrony i konserwacji zabytków, *Biblioteka Muzealnictwa i Ochrony Zabytków Min. Kult. i Szt., W-wa 1960*.

Zrębowicz Roman — Malarstwo polskie w Galerii Muzeum Sztuki w Łodzi, *Sztuka, W-wa 1957* (Nadesłane przez Muzeum Sztuki w Łodzi).

Zrębowicz R., Rubczyńska M. — Tradycja Rembrandtowska w grafice polskiej, *PZWS, Łódź 1956* (Nadesłane przez Muzeum Sztuki w Łodzi).

NOWINKI MUZEALNE

ZE ŚWIATA

CENNE ZNALEZISKA W CHINACH. Ekspedycja archeologiczna prowincji Kansu dokonała cennego odkrycia w jednym z grobów w powiecie Wuwei. Mianowicie odnaleziono 385 deseczek bambusowych i drewnianych oraz ponad 200 fragmentów takich deseczek z chińskimi napisami, które pochodzą prawdopodobnie z okresu 206 p. n. e. — 220 r. n. e. Znaleźisko to ma wielką wartość, gdyż dotąd tego rodzaju dokumenty nie były nigdy odkryte w tak dobrym stanie.

WYMIANA WYSTAW MIĘDZY ZSRR I USA. Związek Radziecki i Stany Zjednoczone zamierzają w br. zwiększyć wymianę wystaw między obu krajami i to m. in.: wystaw książek dla dzieci, twórczości dziecięcej oraz wielu wystaw medycznych, technicznych i transportowych.

ZWIĄZEK RADZIECKI W WYSTAWACH ZAGRANICZNYCH. W bieżącym roku Kraj Rad uczestniczyć będzie w przeszło 30 wystawach zagranicznych. Największe z nich zorganizowane zostaną w Londynie, Paryżu, Tokio i Ulan Bator.

POLSKA FOTOGRAFIA ARTYSTYCZNA W BUDAPESZCIE. W sali Węgier-

skiej Izby Handlu Zagranicznego w Budapeszcie otwarto wystawę polskiej fotografii artystycznej, urządzonej przez związek artystów fotografików węgierskich i polskich. Na ekspozycji zgromadzono 183 prace 73 polskich fotografików, m. in. W. Prażucha, M. Holzmana, J. Styczyńskiego, L. Świeckiego, E. Hartwiga.

WYSTAWY NOWOJORSKIEJ „CEPELIP”. Sklep „Cepelli” w Nowym Jorku. obok sprzedaży autentycznych wyrobów polskiej sztuki ludowej, organizuje również liczne wystawy np.: tkaniny polskiej, malarstwa Musiałowicza, polskiego prymitywu ludowego, żelaza kutego Stanisława Skóry z Gdańska i tkanin ściennych Milwiczów.

EKSPOZYCJA POLSKIEJ SZTUKI W BORDEAUX. Na XI festiwalu w Bordeaux (w maju br.) otwarta będzie wystawa dzieł sztuki polskiej ze zbiorów muzeów w Krakowie, Poznaniu i Warszawie. W czasie festiwalu odbędzie się także międzynarodowa konferencja na temat polskiej sztuki i kultury artystycznej z udziałem uczonych z Polski i około 40 uczonych z innych krajów.

OBRAZY ARTYSTY-MALARZA K. BADURY. Prasa włoska i argentyńska pisze z dużym uznaniem o talencie malarzkim Karola **Badury**, Polaka zamieszkałego w Rzymie. Artysta, b. **żołnier** oddziałów polskich we Włoszech, ukończył Akademię Sztuk Pięknych w Rzymie. Obrazy swe wystawiał we Włoszech i Argentynie.

SZTUKA POLSKA W ZAGRANICZNYCH SALONACH WYSTAWOWYCH. Miłośnicy sztuki wielu krajów będą mieli okazję obejrzenia w tym roku interesujących ekspozycji polskiej plastyki. Do 17 państw Europy, Azji i Ameryki wysłane zostaną wystawy ukazujące dorobek twórczy polskich malarzy, rzeźbiarzy i grafików.

Z KRAJU

FREKWENCJA NA WARSZAWSKIEJ WYSTAWIE SKARBÓW WAWELSKICH. Wystawę skarbów wawelskich w okresie jej trwania, tj. od 25. I. do 26. II. br. zwiedziło 540 tysięcy osób. Po zlikwidowaniu ekspozycji przewieziono ją do Krakowa, gdzie w drugiej dekadzie marca br. zostanie otwarta na Wawelu wystawa wszystkich skarbów wawelskich.

WYSTAWA POŚMIERTNA JERZEGO FEDKOWICZA. W warszawskiej „Zachęcie” odbyło się uroczyste otwarcie wielkiej wystawy retrospektywnej malarstwa **Jerzego Fedkowicza**. Artysta, wychowanek i długoletni profesor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, zmarł w 1959 r.

EKSPOZYCJE NOWOSIELSKIEGO I BORONSKIEGO. W galerii „Krzywe Koło” w Warszawie otwarte zostały dwie wystawy: malarstwa **Jerzego Nowosielskiego** i rzeźby ceramicznej **Tadeusza Borońskiego**. **Jerzy Nowosielski**, jeden z wybitnych malarzy średniego pokolenia przedstawia swoje pejzaże, martwe natury, akty i portrety, najczęściej inspirowane przez sztukę bizantyjską i ikony. **Tadeusz Boroński**, młody rzeźbiarz ze „szkoły sopockiej” reprezentuje kolorową i pogodną rzeźbę ceramiczną, świadczącą o wrażliwości artystycznej i dobrym opanowaniu warsztatu.

WARSZAWSKIE WYSTAWY. Z otwartych w lutym br. w stolicy licznych wystaw plastycznych wymienić należy: wystawę rzeźby **Ewy Roja** w Kordegardzie Ministerstwa Kultury i Sztuki, wystawę obrazów olejnych **Eugeniei Różańskiej** w Galerii ZPAP na MDM-ie, wystawę malarstwa współczesnego w sali klubowej Zakładów Radiowych im. Ka-

sprzaka, retrospektywną wystawę malarstwa **Stanisława Chlebowskiego** w Zachęcie oraz wystawę prac **Zdzisława Lachura** w Hotelowym Salonie Sztuki nr 2 pod nazwą „Koń”.

16 LAT I 7 WIEKÓW ZABRZA. W Zabrzu otwarto wystawę obrazującą powojenny dorobek i historię tego miasta. Jak wynika z przedstawionych plasz i dokumentów Zabrze jest jednym z najstarszych ośrodków przemysłowych Polski.

ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ VAN GOGHA. W auli Politechniki Warszawskiej otwarta została wystawa poświęcona życiu i twórczości wielkiego malarza holenderskiego **Vincenta van GOGHA**. Liczne reprodukcje dzieł artysty ukazują kolejne fazy rozwoju jego talentu. Wystawę nadesłaną do Polski przez ministerstwo szkolnictwa, nauki i sztuki Holandii zorganizowało Polskie Stowarzyszenie Historyków Sztuki.

WYSTAWA ADAMA MUSZKI. W świetlicy Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce (W-wa) odbywa się obecnie wystawa obrazów łódzkiego malarza **Adama Muszki**. Kompozycje, o tematyce obyczajowej, pejzaże i portrety, ujmują szczerością wypowiedzi, prostotą formy i zmysłem kolorystycznym artysty.

WYSTAWA CZASOPISM W ŁAŃCUCIE. W związku z 300-leciem prasy polskiej łańcuckie muzeum wspólnie z bibliotekami: miejską i powiatową zorganizowało wystawę starych czasopism. Poczynając od **Merkurjusza Polskiego** i artykułów na jego temat, na wystawie pokazano rozwój czasopiśmiennictwa polskiego w wiekach: XVIII, XIX i XX.

22 rzeźby oraz ponad 220 akwarel, prac graficznych i rysunków. Odrębną część wystawy stanowią tragiczne w wyrazie dzieła Segalla poświęcone cierpieniom ludzi prześladowanych przez hitleryzm. Artysta urodził się w Wilnie, studia plastyczne odbył w Niemczech, a od 1925 r. zamieszkiwał stale w Brazylii gdzie był jednym z głównych inicjatorów sztuki nowoczesnej.

PLASKORZEŻBY BOLESŁAWA PACANOWSKIEGO. W salonach wystawowych CBWA w Łodzi zaprezentował swój dorobek artysta-rzeźbiarz Bolesław Pa-

candowski w 60-lecie swych urodzin i 35-lecie pracy twórczej. Pacanowski należy do nielicznej garstki artystów uprawiających płaskorzeźbę kutą w metalu.

JUBILEUSZ WITOLDA DEDERKI. W Kordegardzie Ministerstwa Kultury i Sztuki w Warszawie czynna jest jubileuszowa wystawa fotografii Witolda Dederki, będąca przeglądem 40-letniego dorobku artysty. W kilkudziesięciu zebranych pracach znany fotograf stolicy pokazuje Warszawę, swój pełen miłości stosunek do niej, zachowując realistyczną konwencję przy jednoczesnym uwypukleniu duszy miasta.

Z POMORZA

ARRASY JAGIELLOŃSKIE W TORUNIU. W Toruńskim Dworze Artusa czynna była wystawa czterech arrasów jagiellońskich — werdiur, wypożyczonych ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. W pierwszym dniu jej otwarcia zwidziło ją ponad 1.500 osób. Arrasy wywołały ogromne zainteresowanie licznych wycieczek z miasta i powiatu.

MALARSTWO STEFANA KOŚCIELECKIEGO. W Klubie Międzynarodowej Książki i Prasy w Toruniu otwarto ekspozycję malarstwa przedstawiciela młodszego pokolenia artystów pomorskich. Interesująca wystawa daje obraz dotychczasowego dorobku twórczego Stefana Kościeleckiego.

IV WYSTAWA PLASTYCZNA. W sali zebraniowej PZWANN w Toruniu zorganizowano IV z kolei wystawę plastyczną. Tym razem zaprezentowano zwiedzającym prace członka Oddziału Toruńskiego Polskiego Towarzystwa Fotograficznego — Bohdana Olechnickiego.

EKSPOZYCJA PRAC KRYSZYNA ZIELIŃSKIEGO I WŁODZIMIERZA PĘKALSKIEGO WE WŁOCŁAWKU. Muzeum Kujawskie we Włocławku i CBWA zorganizowały wystawę prac członków ZPAP Okręgu Łódzkiego. Zebrane prace zapoznają z dorobkiem artystycznym łódzkich artystów i są okazją do konfrontacji z twórczością artystów pomorskich.

MALARSTWO STANISŁAWY I WŁODZIMIERZA PANASÓW. W salonie wystaw CBWA w Bydgoszczy w Pomorskim Domu Sztuki urządzono interesującą wystawę prac malarskich Stanisławy Panasowej i Włodzimierza Panasa.

WYSTAWA PRAC HALINY SĄCHOCKIEJ. W Małym Salonie Towarzystwa Przyjaciół Sztuki w Bydgoszczy otwarto ciekawą wystawę dorobku artystycznego przedstawicielki artystów pomorskich. Halina Sąchocka prezentuje przede wszystkim swoje pomysły w zakresie plastycznym, rozwiązania tkanin.

(bos)

Wydawca: Muzeum w Grudziądzu, ul. Wodna 3/5, tel. 31-39
Redaguje Kolegium. Nakład 50 egzemplarzy

GrZGraf. 1197 27.3.61 Az-32/241 500